

A R A Ş T I R M A M A K A L E S İ / R E S E A R C H A R T I C L E

DOI: 0.52122/nisantasisbd.1445347

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI: BİR
DURUM ÇALIŞMASI

Dr. Tülay DARGUT GÜLER

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim
Teknolojileri Eğitimi Bölümü

e-posta: tdargut@comu.edu.tr

ORCID 0000-0003-1567-6647

Dr. Öğr. Üyesi Fulya TORUN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim
Teknolojileri Eğitimi Bölümü

e-posta: fulya.torun@adu.edu.tr

ORCID 0000-0001-6942-888X

ÖZ

Pandemi döneminde öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile bu süreci deneyimlemesi onların hem sürece ilişkin hem öğretmen ve öğrencilere ilişkin gereksinimleri görmeleri bir avantaj olarak görülebilir. Bu nedenle öğretmen adaylarının bu sürece ilişkin deneyimlerini incelemenin önemli olduğu düşüncesiyle bu çalışmada, öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile yürütülen öğretmenlik uygulaması deneyimlerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma durum çalışması deseninde olup, son sınıfta öğrenim gören 16 öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile çevrimiçi olarak toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile kodlanmış ve kodlardan hareketle tema ve alt temalar belirlenmiştir. Toplam 119 koda ulaşılmış, tekrarlı kodlar çıkarıldığında toplamda 53 farklı kod olduğu görülmüştür. Kodlar analiz edildiğinde ise dört ana tema ve 13 alt tema belirlenmiştir. Temalar yoğunluk durumlarına göre sırayla 'öğretim süreci' (%39), 'öğretmen adayı' (%25), 'K-12 öğrencileri' (%20) ve 'uzaktan eğitim sürecidir' (%16). Bu temalar altında kodlar ilişkilendirilerek yorumlanmış ve öneriler sunulmuştur. Bu araştırma için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 26/07/2021 tarih ve II sayılı karar numarası ile Etik Kurul Onayı alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, öğretmenlik uygulaması, öğretmen adayları, uzaktan staj uygulaması

Jel Kodları: L26, O18, R11, B21.

TEACHING PRACTICE IN THE PROCESS OF DISTANCE EDUCATION: A CASE STUDY

ABSTRACT

The fact that pre-service teachers who take the teaching practice course during the pandemic period experience this process through distance education can be seen as an advantage for them to see the requirements for both the process and the teacher and students. Considering that it is important to examine the experiences of pre-service teachers regarding this process, this study aimed to examine the opinions of pre-service teachers about their teaching practice experiences carried out with distance education. The research is a case study design and consists of pre-service teachers studying in their final year. The research data were collected online using a semi-structured interview form developed by the researchers. The data obtained were coded by content analysis and themes and sub-themes were determined based on the codes. A total of 119 codes were reached, and when repeated codes were removed, it was seen that there were 53 different codes in total. When the codes were analyzed, 13 sub-themes and four main themes were identified. The themes are 'teaching process' (39%), 'teacher candidate' (25%), 'K-12 students' (20%) and 'distance education process' (16%) in order of their intensity. Under these themes, codes were associated and interpreted and suggestions were presented.

Keywords: Distance education, teaching practice, prospective teachers, distance internship practice

Jel Codes: L26, O18, R11, B21.

Geliş Tarihi/Received: 29.02.2024

Kabul Tarihi/Accepted: 20.05.2024

Yayın Tarihi/Printed Date: 30.06.2024

Kaynak Gösterme: Dargut Güler, T. ve Torun, F. (2024). "Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlik Uygulaması: Bir Durum Çalışması". *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12) 332-346.

GİRİŞ

Eğitim, bireylerin ve toplumların verimli ve üretken bir şekilde yaşamlarını sürdürebilmelerini sağlayan en önemli alanlardan biridir. Bu nedenle hiçbir koşulda aksatılmaması için her durumda mutlaka ilk düşünülmesi ve ele alınması gereken alan olarak da ifade edilebilir. Bu doğrultuda hem teknolojide yaşanan gelişmelere bağlı olarak hem de bireylerin gereksinimlerine bağlı olarak daha etkili ve verimli bir öğrenme süreci sağlamayı hedefleyen yeni eğitim modelleri geliştirilmektedir. Bireylere zaman ve mekandan bağımsız olan, eğitim-öğretimin bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla yürütüldüğü ve böylece daha esnek bir öğrenme deneyimi sunan uzaktan eğitim de teknolojide yaşanan gelişmelere bağlı olarak gelişerek yaygınlaşan eğitim modellerinden biridir (İşman, 2011; Moore ve Kearsley, 2011). Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmelere bağlı olarak uzaktan eğitim süreçleri de yenilenmekte ve yaşanan sınırlılıkların üstesinden gelecek çalışmalar yapılmaktadır. Günümüz teknolojileri ile uzaktan eğitim geniş kitlelere hitap eden, öğrenen özelliklerine göre uyarlanabilen, sanal ortamlar aracılığı ile yazılı, sesli ve görüntülü iletişim süreçlerinin desteklendiği ve derslerin zamandan ve mekandan bağımsız bir şekilde işlenebildiği bir eğitim modeli olarak ifade edilebilir (Clark, 2020; Sayan, 2020). Bu özellikleri ile uzaktan eğitimin yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen ve özellikle çeşitli nedenlerden dolayı geleneksel eğitim süreçlerine katılmayan bireylerin eğitim almasını sağlayan iyi bir alternatif olması bakımından birçok üstünlüğü olduğu söylenebilir. Bununla birlikte uzaktan eğitim süreçlerinde yaşanan çeşitli sınırlılıklar da bulunmaktadır. Çeşitli teknik aksaklıklar, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik hazırbulunmuşluk eksiklikleri, yanlış öğretim tasarımı müdahaleleri, maliyet sorunları, personel yetersizliği ya da uygulamalı süreçlerin verimli yürütülememesi gibi sınırlılıklar gözlemlenmektedir (İşman, 2011; Kaya, 2002). Bunlar göz önünde bulundurulduğunda özellikle kuramsal bilginin beceriye dönüştürülmesi için uygulamalı süreçleri gerektiren eğitim süreçlerinde uzaktan eğitim olanaklarının yetersiz olduğu düşünülebilmektedir. Bununla birlikte teknik eğitim, sağlık, turizm ya da eğitim gibi birçok alanda öğrenme süreçleri öğrencilerin öğrendiklerini uygulayabilecekleri ve gerçek çalışma alanlarında deneyim yaşayabilecekleri, staj, uygulama, alan deneyimi gibi farklı şekillerde isimlendirilen süreçler ile desteklenmeyi gerektirir (Doğan ve Duyan, 2015).

Öğrencilerin mesleki anlamda edindikleri bilgi, beceri, tutum ve davranışları geliştirmek, mezun olduktan sonra çalışacakları sektörü tanımak ve uzmanlar rehberliğinde deneyimleyerek mesleki gelişimlerini sağlamak adına gerçekleştirdikleri mesleki çalışmalar staj olarak tanımlanmaktadır (YÖK, 2021). Staj ile birlikte öğrenciler mesleki anlamda tecrübe kazanıp özgüvenlerini artırabilmekte, teorik bilgi ile uygulama arasında ilişki kurma olanağına sahip olabilmektedir (YÖK, 2021). Teorik ve uygulamalı derslerden farklı olarak yürütülen staj süreçleri ile öğrenciler, gerçek çalışma ortamlarını ve o ortamlardaki deneyimli kişileri gözlemleyerek çalışma hayatına atılmadan önce mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağlayabilirler. Öğretmenlik mesleği de her ne kadar okul ortamında yoğun bir kuramsal bilgi edinme süreci ile başlasa da özünde deneyim ve uygulamalar ile mesleğe ilişkin davranışların kazanılmasını gerektirir (Tosun, 2019). Bu doğrultuda eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının da mesleki anlamda kendilerini geliştirebilmeleri için gerçekleştirmeleri gereken staj dönemi öğretmenlik uygulaması dersleri ile yürütülmektedir. Öğretmenlik uygulaması dersleri, öğretmen adaylarının gerçek okul ve sınıf ortamlarında hem gözlem yapabilmelerine hem de çeşitli öğretim etkinlikleri düzenleyebilmelerine olanak tanıyan staj uygulamaları olarak ifade edilebilir (Ersin, Atay & Mede, 2020; Ramazan & Yılmaz, 2017). Bu ders ile birlikte öğretmen adayları lisans eğitiminde edindikleri kuramsal bilgileri uygulamaya dökme olanağına sahip olabilirler, katıldıkları okullardaki uzman personellerin rehberliği ile gerekli durumlarda eksiklerine ya da yanlışlarına müdahale edilerek daha güvenilir bir şekilde mesleki deneyim kazanmaya başlayabilirler (Görgen, Çokçalışkan & Korkut, 2012; Gültekin, 2006; Sezen Yüksel, 2017). Bu bağlamda öğretmenlik uygulaması derslerinin, öğretmen adaylarının mezun olduktan sonra mesleğe başlamada daha özgüvenli olmaları açısından önemli bir adım olduğu söylenebilir.

Covid-19 pandemisi ile birlikte tüm sektörlerde olduğu gibi eğitim-öğretim alanında da önemli aksamlar yaşandığı söylenebilir. Bu aksamlar, uzaktan eğitim ile giderilmeye çalışılsa da

öğretmenlerin çoğunluğunun uzaktan eğitim anlayışına oldukça yabancı olması ve bu konuda deneyimsiz olması nedeniyle çok fazla aşılamadı ve yeni sorunları da gündeme getirdi. 1980'lerden bu yana devam eden ve teknolojinin de gelişmesiyle önemli bir gelişme gösteren ve büyük avantajlar sunan uzaktan eğitimin, özellikle acil durumlarda zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırarak ne kadar kurtarıcı olabileceği yaşanan pandemi ile birlikte görülmüş oldu. Bununla birlikte uzaktan eğitimin geleneksel eğitim süreçlerinden farklı olması gerektiği, bu süreçlere katılan öğretmen ve öğrencilerin farklı rollere sahip olması gerektiği ve eğitimin başarısının bu rollere uyulmasına bağlı olduğu da daha iyi anlaşılmış oldu. Tabiki öğretmen ve öğrenci dışında da uzaktan eğitim sürecini etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Ancak uzaktan eğitim, eğitim süreçlerini aksatabilecek savaş, doğal afet ya da salgın gibi durumlarda bireylerin öğrenme süreçlerinin devam etmesini sağlayacak önemli bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla buna ilişkin öğretmenlerin hazırlıklı olması, kendi rol ve sorumluluklarını bilerek sürece dahil olması eğitim sürecinin yürütülmesini büyük ölçüde olumlu etkileyecektir. Bu doğrultuda pandemi döneminde öğretmenlik uygulaması dersini alan öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ile tanışarak deneyimlemesi onların hem sürece ilişkin hem öğretmen ve öğrencilere ilişkin gereksinimleri görmeleri ve kendilerini hazırlamaları açısından bir avantaj olarak da görülebilir. Bu çalışma kapsamında da Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde son sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının uzaktan eğitimde öğretmenlik uygulaması deneyimlerine ilişkin görüşleri incelenerek benzer süreçlere yönelik önerilerde bulunulması amaçlanmıştır.

1. Yöntem

Bu araştırma için Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 26/07/2021 tarih ve II sayılı karar numarası ile Etik Kurul Onayı alınmıştır.

1.1. Araştırma deseni

Öğretmenlik uygulamasını uzaktan eğitim süreci ile yürüten öğretmen adaylarının, gerçekleştirdikleri bu deneyime ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışma durum çalışması olarak belirlenmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması, kapsamlı bir veri toplama süreci ile elde edilen verileri derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2013).

1.2. Araştırma katılımcıları

Araştırmanın katılımcılarını belirlerken uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme, araştırmacıların çalışma sürecinde zaman, maliyet ve çaba bakımından en elverişli olan örneklem grubunu çalışmaya dahil etmesi ile ilgilidir (Patton, 2014). Bu doğrultuda araştırmanın katılımcıları, araştırmacıların kendilerinin danışmanlık yaptıkları öğretmenlik uygulaması derslerine katılan öğretmen adayları arasından seçilmiştir.

Araştırmaya Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü son sınıfta öğrenim görmekte olan 16 öğretmen adayı katılmıştır (Bkz. Tablo 1). Katılımcıların 4'ü kadın 12'si erkektir ve iki farklı üniversitede öğrenim görmüşlerdir. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde 4, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde 12 öğretmen adayı yer almıştır. Öğretmen adayları toplamda altı farklı ortaokulda stajlarını gerçekleştirmişlerdir. Öğretmenlik uygulaması deneyimi esnasında öğrenim görülen üniversitenin olduğu ilde yer alan öğretmen adayları ise 5 kişiden oluşmuştur. 11 öğretmen adayı farklı illerde bulunmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Değişken		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	4	25
	Erkek	12	75
Okudukları Üniversite	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	4	25
	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	12	75
Uygulama Okulları	Okul 1	2	12
	Okul 2	2	12
	Okul 3	3	19
	Okul 4	3	19
	Okul 5	3	19
	Okul 6	3	19
Buldukları İller	Üniversitenin Bulunduğu İlde Olanlar	5	31
	Diğer İllerde Olanlar	11	69
	Genel Toplam	16	100

1.3. Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Görüşme formu, katılımcıların demografik bilgilerinin toplandığı birinci bölüm ve araştırmanın amacı doğrultusunda alanyazına dayanarak oluşturulan beş açık uçlu sorudan oluşan ikinci bölüm olmak üzere iki kategori şeklinde hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu kapsam geçerliliğini sağlayabilmek adına eğitim bilimleri alanında uzman olan iki akademisyenin görüşleri alınarak güncellenmiş ve son şekli verilmiştir. Düzenlenen görüşme formu katılımcılara çevrimiçi olarak gönderilmiş ve görüşlerini detaylı bir şekilde dijital ortamda yazılı olarak göndermeleri istenmiştir.

1.4. Verilerin analizi

Araştırmanın verileri içerik analizi tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizi, elde edilen verileri derinlemesine inceleyerek okuyuculara açıklayabilecek belirli kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı amaçlamaktadır. Böylece toplanan veriler önce kavramsallaştırılmak üzere belirli kodlar ile ifade edilir ve kodlar mantıklı bir biçimde düzenlenerek aralarındaki ilişkilere dayalı belirli tema ve kategoriler altında sunulur (Yıldırım & Şimşek, 2011).

2. Bulgular ve Yorumlar

Araştırma kapsamında elde edilen öğretmen adayı görüşleri incelendiğinde toplamda 119 koda ulaşılmıştır. Tekrarlı kodlar çıkarıldığında toplamda 53 farklı kod olduğu görülmüştür. Kodlar analiz edildiğinde ise 4 ana tema ve 13 alt tema belirlenmiştir. Tablo 2 incelendiğinde bu ana temalar frekans yoğunluklarına göre sırayla 'öğretim süreci' (%39), 'öğretmen adayı' (%25), 'K-12 öğrencileri' (%20) ve 'uzaktan eğitim süreci' (%16) oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Öğretmen Adayı Görüşlerine Göre Oluşan Tema ve Alt Temalar

Tema	Alt Temalar	Frekans	Yüzde
Öğretim süreci	Süreç kısıtı	46	39
	Süreç avantajı		
	Geri bildirim verememe		
	Geri bildirim fırsatı		
Öğretmen adayı	Öğretmen adayına fayda	30	25
	Öğretmen adayı kısıtı		
	Öğretmen adayına destek		
K-12 öğrencileri	Öğrenen yararı	24	20
	Öğrenen kısıtı		
	Olumsuz duygu		
Uzaktan eğitim süreci	Süreç planlaması	19	16
	Süreç eğitimi		
	Adaptasyon		
	Genel Toplam	119	100

2.1. Öğretim Süreci Teması

'Öğretim süreci' temasının alt temaları Tablo 3'te yer aldığı gibidir. Yoğunluk durumlarına göre bakıldığında sırayla 'süreç kısıtı' (%54), 'süreç avantajı' (%28), 'geri bildirim verememe' (%11) ve 'geri bildirim fırsatı' (%7) oldukları görülmüştür. 'Süreç kısıtı' alt teması incelendiğinde sıklığın en çok 'katılım azlığı' ve 'sınıf yönetiminin zorluğu' kodlarında olduğu belirlenmiştir. Bunları 'verimlilik' ve 'kontROLSÜZ sesler' takip etmiştir. 'Katılımın azlığı' kodu ile ortaokul öğrencilerin sanal sınıflara katılımlarında sayısal olarak azlığa vurgu yapılmıştır. Derslere katılan öğrencilerin yönetiminin zor olduğu ise 'sınıf yönetiminin zorluğu' kodunda vurgulanmış olup; sanal sınıflarda öğrencilerin ses ile katılımlarının bu süreci karmaşık hale getirdiği 'kontROLSÜZ sesler' kodunda ifade edilmiş ve tüm bu öğretim sürecinin verimsiz olduğu ise 'verimsizlik' kodu altında belirtilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Süreci Temasının Alt Temaları ve Kodları

Alt Temalar	Kodlar	Frekans	Yüzde
Süreç kısıtı	Katılım azlığı (f: 8), sınıf yönetiminin zorluğu (f: 8), verimsizlik (f: 4), kontROLSÜZ sesler (f: 3), konuların yetiştirilememesi (f: 1), öğrencileri görememe (f: 1)	25	54
Süreç avantajı	Etkileşim kurabilme (f: 4), süreç verimliliği (f: 4), katılım sağlayabilme (f: 3), öğrenci sayısının azlığı (f: 1), zaman kazandırma (f: 1)	13	28
Geri bildirim verememe	Öğrenmelerin kontrol edilememesi (f: 2), geri bildirim verememe (f: 1), takibi zorluğu (f: 1), birebir ilgilenememe (f: 1)	5	11
Geri bildirim fırsatı	Öğrenmeleri kontrol edebilme (f: 1), olumlu öğrenen görüşleri (f: 1), anında geri bildirim (f: 1)	3	7
	Toplam	46	100

'Süreç avantajı' alt teması incelendiğinde 'etkileşim kurabilme', 'süreç verimliliği' ve 'katılım sağlayabilme' kodlarının sık oldukları görülmüştür. Bu kodlar ile öğretmen adayları öğretim süreçlerinde öğrencilerle etkileşim kurabildiklerini, sürecin verimli geçtiğini ve katılım sağlanabildiğini belirtir olumlu görüşlerde bulunmuşlardır. 'Geri bildirim verememe' ve 'geri bildirim fırsatı' alt temaları incelendiğinde ise öğretim süreci esnasında geri bildirim vermede kimi sınıflarda sorun olduğu kimilerinde ise bu sürecin etkin gerçekleştirildiği ifade edilmiştir. 'Öğretim süreci' teması altındaki alt temalardaki bazı öğretmen aday görüşleri:

"Çoğu öğrenci derse katılamıyordu. Sebebi ise internet eksikliği ve derse katılacak telefon, tabletin vb bulunmaması." (K04, Süreç kısıtı: katılım azlığı)

"Derslerin en büyük sorunu uzaktan eğitimde öğrencilere hıkmnetmenin ciddi bir zorluk oluşturmasıydı. Devamlı olarak öğrenciler izinsiz konuşmaya başlıyor ve yaş grubunun küçük olması öğrencileri sakinleştirip derse devam etme süresinin uzamasına neden oluyordu." (K11, Süreç kısıtı: sınıf yönetiminin zorluğu)

"Öğrenciler derslere istekli bir şekilde katıldılar ve karşılıklı etkileşim üst seviyedeydi." (K03, Süreç avantajı: etkileşim kurabilme)

"Dersin uzaktan işlenmesi sorun teşkil etmedi. Çevrimiçi eğitim platformları kullanılarak ders daha verimli bir şekilde işlenebildi." (K03, Süreç avantajı: süreç verimliliği)

"Uzaktan eğitimde anlattığınız konu anlaşılıp anlaşılmadığı bilmiyorsunuz. İçinizde bir endişe yaşıyorsunuz." (K01, Geri bildirim verememe: öğrenmelerin kontrol edilememesi)

“Dersin verimliliği için ödevlendirme ve öğrencilerin sorularına eksiksiz cevap vererek öğrencilerin sorun yaşadığı konuları çözme süreci öğrencilerin başarılı olabilmelerinde önemli rol oynuyor..” (K02, Geri bildirim verme: öğrenmeleri kontrol edebilme)

2.2. Öğretmen Adayı Teması

‘Öğretmen adayı’ temasının alt temaları Tablo 4’te yer aldığı gibidir. Yoğunluk durumlarına göre bakıldığında sırayla ‘öğretmen adayına fayda’ (%63), ‘öğretmen adayı kısıtı’ (%20) ve ‘öğretmen adayına destek’ (%17) oldukları görülmüştür. ‘Öğretmen adayına fayda’ alt teması bu tema içerisinde oldukça yüksek bir orana sahiptir. İlgili alt temanın içerisinde sıklıkla vurgulanan kodlara bakıldığında sırayla ‘mesleki yeterlik’, ‘zorluklarla başa çıkabilme’, ‘mesleki tatmin’ ve ‘uzaktan eğitim tecrübesi oldukları görülmüştür. Öğretmen adayları bu alt tema bağlamında genel olarak mesleki doyuma ulaştıklarını, mesleki yeterliklerini geliştirebildiklerini, zorluklarla mücadele etme ve uzaktan eğitim tecrübesi fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. ‘Öğretmen adayı kısıtı’ alt temasında ise önemli bir oranda yüz yüze deneyimi eksikliğine atıfta bulunmuşlardır. ‘Öğretmen adayına destek’ alt teması altında ‘uygulama öğretmeni desteği’ kodu ön plana çıkmıştır. Öğretmen adayları uygulama öğretmeni tarafından desteklerini ifade etmişler ve ‘destekleyici eğitimler’ kodu ile süreç esnasında destek eğitimleri almalarının iyi olabileceğini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Öğretmen Adayı Temasının Alt Temaları ve Kodları

Alt Temalar	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğretmen adayına fayda	Mesleki yeterlik (f: 5), zorluklarla başa çıkabilme (f: 4), mesleki tatmin (f: 3), uzaktan eğitim tecrübesi (f: 3), mobilite rahatlığı (f: 2), farklı deneyimler kazanma (f: 1), mesleki özgüven gelişimi (f: 1)	19	63
Öğretmen adayı kısıtı	Yüz yüze deneyim eksikliği (f: 6)	6	20
Öğretmen adayına destek	Uygulama öğretmeni desteği (f: 4), destekleyici eğitimler (f: 1)	5	17
	Toplam	30	100

‘Öğretmen adayı’ teması içinde yer alan alt temalardaki bazı öğretmen adayı görüşleri:

“Bence bu süreci en rahat atlaman zümre grubu biz olduk çünkü uzaktan eğitim tamamen teknoloji ile iç içe olduğu için bu konuda bilgili olmak gerekiyor. Öğrenci bazen derste bir sorun yaşıyor, bağlanma veya paylaşma herhangi birini yaşayabiliyor. Bunu diğer zümre öğretmenlerinde teknoloji ile yakın değilse çözmesi zor olabiliyor keza diğer zümre hocaları kendi problem yaşadığı zamanda düzeltmede büyük sorunlar yaşadılar ama bizim bu konuda deneyimli ve bilgili olmamızın bizi çok rahatlığını düşünüyorum.” (K15, Öğretmen adayına fayda: mesleki yeterlik)

“Sınıf yönetimi açısından zorlandık ama bu zorluk bize ileride karşılaştığımız zorluklara deneyim oldu. Artık sınıf dikkatini daha hızlı bir şekilde toplamanın nasıl yapılacağını öğrendik.” (K01, Öğretmen adayına fayda: zorluklarla başa çıkabilme)

“Benimle sürekli iletişim halinde olmaları öğrencilere bir şey öğrettiğimi hissetmek gerçekten çok keyifliydi ve beni çok mutlu etti” (K15, Öğretmen adayına fayda: mesleki tatmin)

“İleride öğretmen olacağız ve uzaktan eğitimi bir nevi staj görerek prova etmiş olduk. Bu çok iyi bir deneyimdi.” (K07, Öğretmen adayına fayda: uzaktan eğitim tecrübesi)

“Yüz yüze eğitimi değil de uzaktan eğitim sürecini deneyimleyebildik. Bu yönde deneyimimiz eksik kaldı.” (K03, Öğretmen adayı kısıtı: yüz yüze deneyim eksikliği)

“Öğretmenlik uygulamasındaki uygulama öğretmenimiz bize çok olumlu geri dönütler verdi. Her hafta ders planımız olsun ders anlattığımız zamanlarda olsun bize olumlu veya olumsuz yönlerimizi söyleyerek geçmiş deneyimlerini bize anlattı. Yanlış yaptığımız yerlerde özel olarak meet üzerinden toplantı açarak bizim yanlışlarımızı düzeltti.” (K01, Öğretmen adayına destek: uygulama öğretmeni desteği)

2.3. K-12 Öğrencileri Teması

‘K-12 öğrencileri’ temasının alt temaları Tablo 5’te yer aldığı gibidir. Alt temalar incelendiğinde ‘öğrenen yararı’ (%50) ve ‘öğrenen kısıtının’ (%42) önemli yoğunluklara sahip oldukları görülmüştür. Bir diğer alt tema ise ‘olumsuz duygudur’ (%8). ‘Öğrenen yararı’ alt teması incelendiğinde sıklığın en çok ‘dikkat artıran etkinlikler’ kodunda olduğu görülmüştür. Onu ‘öğrenen başarısı’ ve ‘öğrenen özverisi’ takip etmiştir. Bu alt tema ile öğrenenlerin uygun etkinlikler bulunması halinde dikkatlerinin artırılabilirdiğini belirtmişlerdir. Devamında ise öğrenci başarısının, özverisinin, mutluluğunun ve motivasyonunun sağlanabileceği gibi öğrenme sorumluluklarını da aldıkları ifade edilmiştir. ‘Öğrenen kısıtı’ alt boyutunda sıklıkla ‘fırsat eşitsizliği’ ve ‘dikkatin sağlanamaması’ kodlarına atıf yapıldığı görülmüştür. Özellikle fırsat eşitsizliği bağlamında cihaz eksikliği, ile internet sorunları belirtilmiştir. Mobil cihazla erişim sağlayan öğrencilerin de bilgisayar erişimi olmaması halinde dersin gerekliliklerini uygulamalı olarak gerçekleştirilmede güçlük yaşadıkları; bununla birlikte süreç içerisinde öğrencilerin dikkatinin ve etkileşiminin sağlanamadığı, öğrenmede güçlük çektikleri ifade edilmiştir. ‘Olumsuz duygu’ alt temasında da öğrencilerin duygu durumlarına atıfta bulunulmuştur.

Tablo 5. K-12 Öğrencileri Temasının Alt Temaları ve Kodları

Alt Temalar	Kodlar	Frekans	Yüzde
Öğrenen yararı	Dikkat artıran etkinlikler (f: 5), öğrenen başarısı (f: 2), öğrenen özverisi (f: 2), öğrenen mutluluğu (f: 1), bireysel öğrenme sorumluluğu (f: 1), öğrenen motivasyonu (f: 1)	12	50
Öğrenen kısıtı	Fırsat eşitsizliği (f: 5), dikkatin sağlanamaması (f: 2), etkileşim sağlanamaması (f: 1), öğrenmede zorluk (f: 1), merkezi sınavlara hazırlanamama (f: 1)	10	42
Olumsuz duygu	Endişe (f: 1), olumsuz psikolojik etkiler (f: 1)	2	8
	Toplam	24	100

‘K-12 öğrencileri’ teması içinde yer alan alt temalardaki bazı öğretmen aday görüşleri:

“Dersimiz daha çok uygulamalı oyunlarla olduğu için katılım sağlayan öğrencilerin dikkatleri derste kalabiliyor.” (K02, Öğrenen yararı: dikkati artıran etkinlikler)

“Ders işlediğim sınıfta bilişim teknolojileri dersine girebilen öğrenciler etkileşim sağlıyordu ve oldukça başarılıydı.” (K04, Öğrenen yararı: öğrenen başarısı)

“Uygulamalarla ders anlatırken çocuklar ile etkileşim çok keyifliydi. Ders öğrencilerin katılım sağlamaları ve öğrenme istekleri çok iyiydi.” (K16, Öğrenen yararı: öğrenen özverisi)

“Birçok konuda eksik kalsalar da en önemlileri kimi öğrencilerin online derse katılmaya uygun cihaz ve internete sahip olmamasıdır. Aynı zamanda bilgisayar kullanımı gerektiren bir dersi bilgisayarsız olarak işlemek zorunda kalan öğrencilerin olduğu biliniyor. Dersin takibini tablet, cep telefonu gibi cihazlardan yapsalar da bilgisayara sahip olmayan öğrenciler derse aktif olarak katılım gerçekleştiremedi. Sadece izlenerek yapılması pek mümkün olmayan etkinlikler bu öğrencilerde eksiklik olarak nitelendirilebilir.” (K11, Öğrenen kısıtı: fırsat eşitsizliği)

“Uzaktan eğitim ders odak süresini maksimumda tutmasına rağmen dikkat dağılmasına karşı müsait bir platform olması sebebiyle riskli görüyorum.” (K08, Öğrenen kısıtı: dikkatin sağlanamaması)

“Uzaktan eğitimde anlattığınız konu anlaşılmadığında öğrenci endişe yaşıyor” (K01, Olumsuz duygu: endişe)

2.4. Uzaktan Eğitim Süreci Teması

‘Uzaktan eğitim süreci’ temasının alt temaları Tablo 6’da yer aldığı gibidir. Alt temalar yoğunluklarına göre sırayla şu şekildedir: ‘süreç planlaması’ (%53), ‘süreç eğitimi’ (%37) ve ‘adaptasyon’ (%10). ‘Süreç planlaması’ ve ‘süreç eğitimi’ alt temaları incelendiğinde çoğunlukla öğretmen adaylarının uzaktan eğitim süreçlerine yönelik önerilerinin yer aldığı görülmüştür. ‘Süreç planlaması’ alt temasına bakıldığında ‘sistemik planlama’, ‘içeriklerin doğru yönetimi’, ‘katılımı güçlendirme’ ve ‘katılım zorunluluğu’ kodları dikkat çekmiştir. Bu kodlar uzaktan eğitim sürecinin yapılandırılması bağlamındaki görüşleri yansıtmaktadır. Yanı sıra öğrencilerin sanal sınıflara katılım oranının iyileştirilmesi önemli görülmüştür. ‘Süreç eğitimi’ alt temasında ‘süreç öncesi mesleki eğitim verilmesi’ ve ‘süreç esnasında mesleki eğitim verilmesi’ kodları ön plana çıkmıştır. Bu kodlar da özellikle süreci yürütecek olan kişilerin donanımlı olmasına yönelik öneriler olarak ele alındığı görülmüştür. Aynı zamanda benzer eğitimlerin ortaokul öğrencileri için de verilmesi gerektiği belirtilmiştir. ‘Adaptasyon’ alt temasında ise ‘uyum sağlayabilme’ kodu yer almakta olup; mevcut Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının mesleki yetkinleri gereği sürece uyum sağladıklarını belirtmek amacı ile ifade edilmiştir.

Tablo 6. Uzaktan Eğitim Süreci Temasının Alt Temaları ve Kodları

Alt Temalar	Kodlar	Frekans	Yüzde
Süreç planlaması	Sistemik planlama (f: 2), içeriklerin doğru yönetimi (f: 2), katılımı güçlendirme (f: 2), katılım zorunluluğu (f: 2), ön hazırlık yapma (f: 1), ders sürelerinin iyi planlanması (f: 1)	10	53
Süreç eğitimi	Süreç öncesi mesleki eğitim verilmesi (f: 3), süreç esnasında mesleki eğitim verilmesi (f: 2), bilişim teknolojileri kullanımına yönelik destek eğitimi (f: 1), öğrencilere uyum eğitimi (f: 1)	7	37
Adaptasyon	Uyum sağlayabilme (f: 2)	2	10
	Toplam	19	100

‘Uzaktan eğitim süreci’ teması içinde yer alan alt temalardaki bazı öğretmen aday görüşleri:

“Uzaktan eğitimi sunan uzmanlar tarafından planlı ve programlı, içeriklerin daha elverişli entegre edilebileceği bir sistem yapılmalıdır.” (K06, Süreç planlaması: sistemik planlama)

“Öğrencilerin dersten kopmamasını sağlamak çok zordu. Çok fazla ses oluyor. Çocukları susturmak zor oluyor. Bu yüzden içeriğe uygun etkinlik ve uygulamaların belirlenmesi oldukça önemlidir.” (K16, Süreç planlaması: içeriklerin doğru yönetimi)

“Bazı öğrenciler imkanları olmadığından ya da katılım zorunlu olmadığından derse giremedi. Olanakların iyileştirilmesi ve öğrencileri teşvik edecek adımların atılması gerekli.” (K05, Süreç planlaması: katılımı güçlendirme)

“Uzaktan eğitim derslerinde katılımı zorunlu tutmak ve öğrencilerin kamera açması zorunlu olmalı. Buna yönelik planlama yapılmalı.” (K12, Süreç planlaması: katılım zorunluluğu)

“Uzaktan eğitim artık vazgeçilebilir bir şey değil. Bu yüzden öğretmenlerin her an hazırlıklı olması gerekiyor. Bu nedenle mecbur kalmadan önce eğitimler verilmeli.” (K14, Süreç eğitimi: süreç öncesi mesleki eğitim verilmesi)

“Özellikle diğer zümre öğretmenlerine teknolojik anlamda eş zamanlı eğitim verilmeli. Öğretmenler daha bu işi tam olarak yürütemiyorken öğrencilere faydalı olmak çok zor oluyor.” (K15, Süreç eğitimi: süreç esnasında mesleki eğitim verilmesi)

“Alanımızdan dolayı uzaktan eğitime uyum sağlamamız çok da zor olmuyor.” (K07, Adaptasyon: uyum sağlayabilme)

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Araştırma kapsamında Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü son sınıfta öğrenim gören ve ortaokullarda verilmekte olan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım dersi için öğretmenlik uygulaması gerçekleştiren öğretmen adaylarının bu sürecin uzaktan eğitimle gerçekleşmesi durumuna yönelik görüşleri incelenmiştir. Bu doğrultuda elde edilen veriler bağlamında dört ana tema ve 13 alt tema ortaya çıkmıştır. Temalar yoğunluk durumlarına göre sırayla ‘öğretim süreci’ (%39), ‘öğretmen aday’ (%25), ‘K-12 öğrencileri’ (%20) ve ‘uzaktan eğitim sürecidir’ (%16).

‘Öğretim süreci’ teması incelendiğinde sürecin kısıtları ve avantajları ile geri bildirim verme ve verememe durumlarına atıfta bulunulan alt temaların olduğu belirlenmiştir. Bu durum da ders ve içerik aynı olmasına rağmen öğretim süreçlerinin farklı etkilerinin olabildiğini göstermiştir. Ancak bazı kodlardaki sıklık oranları dikkat çekmektedir. Örneğin ‘süreç kısıtı’ alt temasının ‘öğretim süreci’ temasının %54’ünü oluşturduğu görülmüştür. Bu alt temanın kodları incelendiğinde en çok öğrenci katılımının azlığı, sınıf yönetiminin zorluğu, sürecin verimsizliği ve ortamdaki kontrolsüz seslerin yönetiminin zorluğuna vurgu yapıldığı belirlenmiştir. Benzer sonuçlar alanyazındaki diğer çalışmalarda da ortaya çıkmıştır. Örneğin Aslan-Altan (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada 12 öğretmen adayının katıldıkları çevrimiçi öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri toplanmış ve sonuç olarak öğretmen adaylarının karşılaştıkları en önemli zorluklardan birinin sınıf yönetimi olduğu ifade edilmiştir. Benzer şekilde Uysal Bayrak ve diğerleri (2023) tarafından gerçekleştirilen ve okul öncesi öğretmen adaylarının çevrim içi öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerinin alındığı çalışmada da sınıf yönetiminde zorluk dezavantaj olarak, sınıf yönetimini sağlayamama da öğretmen adaylarını kaygılandıran etmenler arasında belirtilmiştir. Sürecin zorluğu ve verimsizliğine ilişkin sonuçlar da Koray ve Pekbay (2022) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Mevcut çalışmada bu görüşlerin aksini belirten ancak yoğunluk oranı daha az olan görüşler de yer almaktadır. Buna göre öğretim süreçlerinde öğrencilerle etkileşim kurulabildiğini, sürecin verimli gerçekleştirilebildiğini ve öğrenci katılımının sağlanabildiğini yansıtan kodlar da yer almıştır. Koç (2020) tarafından gerçekleştirilen çalışmada uzaktan öğretmenlik uygulamasına katılan hem öğrencilerin hem öğretmen adaylarının görüşleri alınmış ve bu çalışmanın sonuçları ile benzer olumlu sonuçlar gözlenmiştir. Özellikle bu sürece yönelik görüşleri alınan öğrenciler, uzaktan eğitimde kendilerini daha rahat hissederek derse katılım sağlayabildiklerini, soru sorabildiklerini ve etkileşim kurmakta kendilerini daha rahat hissettiklerini belirtmişlerdir. Mevcut çalışmada yoğunluk oranları oldukça az olmakla birlikte süreç içerisinde geri bildirim sağlanabildiğini ve sağlanamadığını belirten görüşlerin de olduğu belirlenmiştir. ‘Öğretim süreci’ teması altında belirtilen görüşleri genel olarak incelendiğinde sürecin doğru yönetimi halinde olumlu sonuçlara ulaşmanın mümkün olduğu görülmektedir. Belirtilen sınırlılıkların çoğunlukla öğrencilerin olanaklarının yetersiz olması ve öğretim sürecinin de iyi yapılandırılmamasından kaynaklandığı ortadadır. Bunun için hem öğrenci hem öğretmen boyutunda olanakların iyileştirilmesi önemlidir. Uzaktan eğitimdeki sınıf yönetimi hakimiyetinin yüz yüze eğitimden farklı olduğu göz önünde bulundurulduğunda buna yönelik eğitimlerin verilmesi gerekmektedir. Yanı sıra öğrenci etkileşimini sağlamak, dikkatini ve motivasyonunu korumak adına da sürece uygun etkinlik ve uygulamaların belirlenmesinde gerekli yeterliklere sahip olmaları gerekmektedir. Tüm bu süreçler de Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi uzmanlarınca düzenli verilmesi gereken eğitimlerle giderilebilecek sorunlar oldukları ortadadır.

‘Öğretmen aday’ teması incelendiğinde görüşlerin önemli bir çoğunluğunun olumlu olduğu belirlenmiştir. Özellikle ‘öğretmen adayına fayda’ alt temasının yoğunluğu oldukça yüksektir. Bu

alt tema altında yer alan görüşler incelendiğinde öğretmen adaylarının sürecin kendileri için faydalı olduğunu belirttikleri görülmüştür. Alt tema içerisinde yer alan kodlar incelendiğinde öğretmen adayları bu sürecin mesleki yeterliklerini, zorluklarla başa çıkabilme becerilerini ve mesleki özgüvenlerini geliştirdiğini; yanı sıra mesleki olarak tatmin olduklarını, uzaktan eğitim tecrübesi elde ettiklerini, farklı deneyimler kazandıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen adayına sağladığı avantajlar bakımından benzer sonuçlar Kaya Durna ve Akın Kösterelioğlu (2023), Koray ve Pekbay (2022) ile Aslan-Altan (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da ortaya konmuştur. Bu çalışmalarda da öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasını uzaktan eğitim ile gerçekleştirerek uzaktan öğretim ile nasıl ders işleneceği ve teknolojiyi nasıl kullanacakları konusunda tecrübe edindiklerini, yeni deneyimler kazandıklarını olumlu görüş olarak belirtmişlerdir. 'Öğretmen adayı' teması altında olumsuz olarak ifade edilen tek alt tema 'öğretmen adayı kısıtıdır'. Öğretmen adaylarının kısıt olarak gördükleri durum, öğretmenlik uygulamasında yüz yüze deneyimi elde edememek olarak belirttikleri görülmüştür. Alanyazındaki diğer çalışmalarda da öğretmen adayları her ne kadar uzaktan eğitim sürecine ilişkin tecrübe edinmeyi iyi bir olanak olarak görseler de, bu süreç sonrasında yüz yüze deneyim yaşayamamayı bir eksiklik olarak görmüşler ve öğretmenlik mesleği anlamında kendilerini geliştiremediklerini hissetmişlerdir (Gündeğer & Gündoğdu, 2023; Güven & Uçar, 2021; Kaya Durna & Akın Kösterelioğlu, 2023). 'Öğretmen adayına destek' alt temasında ise uygulama öğretmenin onlara sağladığı destekten ve destekleyici ek eğitimlerin verilebileceği önerisinden bahsetmişlerdir. İlgili tema altındaki görüşlere bakıldığında öğretmen adaylarının yoğunlukla bu süreci alanları ile de ilişkilendirerek verimli buldukları söylenebilir. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü son sınıf öğrencileri olan öğretmen adaylarının, alanları gereği süreç içerisinde önemli sorunlar yaşamadıkları görülmektedir. Öyle ki 'öğretmen adayı' teması altında belirtmiş oldukları görüşlerin büyük çoğunluğunun olumlu olduğu görülmektedir. Ancak yüz yüze deneyim eksikliğini belirtmeleri ve göreve başladıklarında bu deneyim olmadan kendilerini eksik hissettikleri anlaşılmıştır. Bu bağlamda pandemi döneminde öğretmenlik uygulamasını uzaktan yapmak zorunda kalan ve göreve henüz başlayacak olan öğretmenlere gerekli uyum programlarının uygulanması önemli olacaktır.

'K-12 öğrencileri' teması incelendiğinde ortaokul öğrencilerine yönelik olarak mevcut durumun hem olumlu hem olumsuz yanlarının olduğu yarı yarıya bir oranla belirtilmiştir. 'Öğrenen yararı' alt temasının odağı incelendiğinde sürece ve içeriğe uygun etkinliklerin seçilmesi halinde öğrencilerin dikkatinin ve motivasyonunun sağlanabildiği, bunun yanı sıra öğrencinin başarı ve mutluluğunun da arttığı ifade edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin daha özverili olduğu ve kendi öğrenme sorumluluklarını da aldıkları belirtilmiştir. İlgili tema kapsamında giren olumsuz alt temalar incelendiğinde özellikle fırsat eşitsizliğine vurgu yapıldığı görülmüştür. Sanal sınıflara giriş için gerekli cihaz ve internet olanaklarının yanı sıra bilgisayar sahibi olmamanın da öğrenme süreci üzerine olumsuz etkileri olabildiği ifade edilmiştir. Bunun nedeni Bilişim Teknolojileri ve Yazılım ders içeriklerinde yer alan uygulamaların çoğunlukla bilgisayar ile gerçekleştirilebilir olması olabilir. Bununla birlikte aslında alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında da genel olarak uzaktan eğitim süreçlerinde en fazla dezavantaj olarak görülen şey teknik donanım yetersizliği olmuştur (Aslan-Altan, 2021; Bayındır, 2021; Gürbüz & Özer, 2023; Güven & Uçar, 2021; Koray & Pekbay, 2022; Ünal & Durmuş, 2021; Uysal Bayrak vd., 2023; Aygüneş vd., 2022). Çalışmadaki diğer olumsuz kodlar ise dikkatin ve etkileşimin sağlanamaması, öğrenmede zorluk yaşanması ve endişe duygu hali olarak ifade edilmiştir. 'K-12 öğrencileri' teması genel olarak incelendiğinde uygun bir içerik ve süreç planlaması ile beraber öğrencilere eşit imkanlar sağlandığında olumlu kazanımlar elde edilebileceği yönünde olduğu görülmüştür. Bu bileşenlerin herhangi birindeki eksiklik ise öğrenciler açısından olumsuz etkilere sahip olmuştur. Dolayısıyla K-12 düzeyindeki öğrencilere yönelik geliştirilecek uzaktan eğitim uygulamalarının onların teknik donanım ve yazılım olanakları da dikkate alınarak planlanması ve özellikle her bir öğrencinin mutlaka ders sürecine aktif katılımının sağlanacağı öğretim tasarımlarının gerçekleştirilmesi önerilebilir. Böylece öğrencilerin daha motive bir şekilde sürece katılarak daha etkili öğrenmeleri sağlanabilir.

'Uzaktan eğitim süreci' teması incelendiğinde öğretmen adaylarının uzaktan eğitim süreç yapılandırmalarına yönelik verdikleri önerilerin yoğunlukta olduğu belirlenmiştir. En yüksek

orana sahip olan 'süreç planlaması' alt temasında öğretmen adayların uzaktan eğitim süreçlerinin nasıl planlanması gerektiğine dair önerileri yer almaktadır. Burada özellikle süreç işleyişinin planlı ve programlı olması gerektiği, içeriğin doğru yönetimi ve iyi ön hazırlığı, öğrenci katılımlarının güçlendirilmesine yönelik çalışmaların yapılması ve ders sürelerinin iyi planlanması gerektiği ifade edilmiştir. Öğretmen adaylarının önceki görüşleri de dikkate alındığında bu önerilerin deneyim odağında olduğu görülmektedir. 'Süreç eğitimi' alt temasında ise öğretmenlere uzaktan eğitim süreci öncesinde ve esnasında hizmet içi eğitimlerin verilmesinin sürecin etkililiği açısından önemli olacağı ifade edilmiştir. Bilişim teknolojileri yeterliklerinin de sağlanabilmesi adına ayrıca ilgili bu eğitimlerin verilmesinin sürece katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Bu sonuçlar alanyazındaki diğer çalışmalarda öğretmenlik uygulamasına uzaktan eğitim ile katılarak bu süreci deneyimleme olanağı bulan öğretmen adayları tarafından verilen öneriler ile de örtüşmektedir. Genel olarak bu sürece ilişkin en fazla verilen öneri, uzaktan eğitim, uzaktan eğitim sürecinde öğretim tasarımı ve materyal tasarımı konularında hem mesleğini icra eden öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilmesi gerektiği hem de öğretmen adaylarına bu konularda yeterlik ve becerilerin kazandırılacağı derslerin verilmesi olmuştur (Bayındır, 2021; Gürbüz & Özer, 2023; Kılıç, Bayrak & Karaman, 2017; Koç, 2020). Genel anlamda ortaokul öğrencilerinin almakta oldukları ders kapsamında bilişim teknolojileri yeterliklerinin iyi olduğunun kabul edilmesi ile birlikte uzaktan eğitim sürecine yönelik olarak ayrıca uyum eğitimlerinin verilmesinin önemli olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla uzaktan eğitimin büyük oranda tercih edilerek yürütülen bir eğitim süreci olmasının yanı sıra acil bir durumda zorunlu olarak da işe koşulması gerektiği görülmektedir. Bu doğrultuda uzaktan eğitime yönelik öncelikle tüm öğretmenlerin bilgi sahibi olmaları için hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiği, ayrıca öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde almakta oldukları Açık ve Uzaktan Eğitim derslerinde kuramsal bilginin yanı sıra uygulama dersleri ile desteklenmelidirler.

KAYNAKÇA

- Aslan-Altan, B. (2021). Uzaktan eğitimde yeni serüven: Çevrimiçi öğretmenlik uygulamaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi [MSKU Journal of Education]*, 8(2), 753-766.
- Aygüneş, A., Mirzeoğlu, D. ve Güneş, B. (2022). Uzaktan eğitim ile yürütülen öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin paydaş görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(1), 271-292.
- Bayındır, N. (2021). Adayların uzaktan öğretmenlik uygulamalarına ilişkin değerlendirmeleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 6 (1), 1-11.
- Clark, J. T. (2020). *Distance Education*. (ed. Ernesto Iadanza). Clinical Engineering Handbook. Academic Press.
- Doğan, İ., & Duyan, V. (2015). Sosyal hizmet öğrencilerinin yaz uygulamasının sosyal hizmet uygulamasının amaçları açısından değerlendirilmesi. *Journal of Society & Social Work*, 26(2), 105-125.
- Ersin, P., Atay, D. & Mede, E. (2020). Boosting preservice teachers' competence and online teaching readiness through e-practicum during the Covid-19 outbreak. *International Journal of TESOL Studies*, 2(2), 112-124.
- Görgeç, İ., Çokçalışkan, H. & Korkut, Ü. (2012). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adayları, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğretim üyeleri açısından işlevselliği. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 56-72.
- Gündeğer, C. & Gündoğdu, R. (2023). Psikolojik danışma ve rehberlik lisans öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde uygulamalı derslerin yürütülmesine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (65), 114-134.
- Gültekin, M. (2006). *Öğretmen Adayları ve Öğretmenler İçin Öğretmenlik Uygulaması Kılavuzu*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gürbüz, F. B. & Özer, N. (2023). Öğretmenlik uygulaması bağlamında acil uzaktan öğretim uygulamaları: okul öncesi öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının deneyimleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 21-36.
- Güven, S. & Uçar, M., (2021). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim ve öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Journal of Awareness*, 6(3), 165-183.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan Eğitim*. (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya Durna, D. & Akın Kösterelioğlu, M. (2023). Pandemi sürecinde uzaktan öğretimle yürütülen öğretmenlik uygulaması dersine yönelik öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 12(2), 837-857.
- Kılıç, C., Bayrak, M., & Karaman, S., (2017). Uzaktan eğitim öğrencilerinin staj uygulama deneyimlerinin incelenmesi: uzaklığın getirdiği farklılıklar. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(5), 1021-1032.
- Koç, A. (2020). Covid-19 Salgını sürecinde ilahiyat fakültesi öğretmenlik uygulaması dersinin uzaktan eğitim yoluyla yapılması: Örnek bir uygulama modeli. *Milli Eğitim*, 49(1), 851-875.

- Koray, A., & Pekbay, C. (2022). Uzaktan eğitimle gerçekleştirilen öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerin incelenmesi: öğretmen adayı perspektifi. *Turkish Journal of Primary Education (TUJPED)*, 7(2), 117-131.
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance Education: A Systems View of Online Learning*. Canada: Cengage Learning
- Ramazan, O., & Yılmaz, E. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamalarına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 332-349.
- Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122.
- Sezen Yüksel, N. (2017). Öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni değerlendirmelerinin uygulama deneyimine göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 1048-1062.
- Tosun, Ç. F. (2019). Öğretmenlik uygulamasının süre açısından incelenmesi ve bir çözüm önerisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(3), 839-869.
- Uysal Bayrak, H., Karakuş, H., Göktaş, D., Gök, H. N., & Payam, Z. (2023). Okul öncesi öğretmen adaylarının çevrim içi öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri. *Manisa Celal Bayar University Journal of the Faculty of Education*, 11(2), 175-198.
- Ünal, S., & Durmuş, Z. (2021). Covid-19 pandemisi nedeniyle çevrimiçi yürütülen Öğretmenlik Uygulaması-II dersiyle ilgili öğretmen adaylarının görüşleri. *International Eurasian Conference on Educational & Social Studies, Antalya*.
- YÖK. (2021). Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği. *Resmi Gazete*. Sayı: 31514.

EXTENDED ABSTRACT
GENİŞLETİLMİŞ ÖZET**TEACHING PRACTICE IN THE PROCESS OF DISTANCE EDUCATION: A CASE STUDY**

Introduction and Research Purpose: In the research, it was aimed to make suggestions for similar processes by examining the opinions of teacher candidates about their experience of teaching practice in distance education.

Literature Review: Distance education opportunities has been considered inadequate especially in educational processes that require applied processes to transform theoretical knowledge into skills. For example, learning processes in many fields such as technical education, health, tourism or education require to be supported by processes called internship, practice, field experience, where students can apply what they have learnt and experience in real working areas (Doğan & Duyan, 2015). Teaching practice courses are an important step for prospective teachers to be more confident in starting their profession after graduation (YÖK, 2021; Tosun, 2019; Görgen, Çokçalışkan & Korkut, 2012; Gültekin, 2006; Sezen Yüksel, 2017). Therefore, when prospective teachers have to continue their education with distance education, it will be important to conduct research on the process and provide suggestions so that they do not have any problems in teaching practice courses.

Methodology and Findings: The research was designed as a case study, one of the qualitative research methods. 16 teacher candidates who were studying in the last year of Computer and Instructional Technologies Education participated in the research. The semi-structured interview form used as a data collection tool and the data were analyzed with the content analysis method.

53 different codes were reached after the analyze and when the codes were analyzed, 13 sub-themes and 4 main themes were determined. The main themes were determined as 'teaching process' (39%), 'pre-service teacher' (25%), 'K-12 students' (20%) and 'distance education process' (16%) in order of frequency intensities.

The sub-themes of the 'teaching process' theme were 'process constraint', 'process advantage', 'inability to give feedback' and 'feedback opportunity'. In the context of 'process constraint', the codes of 'lack of participation', 'difficulty of classroom management', 'inefficiency' and 'uncontrolled noises' emerged. In the sub-theme of 'process advantage', the codes of 'interaction', 'process efficiency' and 'participation' were found to be frequent. When the sub-themes of 'not being able to give feedback' and 'opportunity for feedback' are examined, it is stated that there are problems in giving feedback during the teaching process in some classes, and this process is carried out effectively in others.

The sub-themes of the 'pre-service teacher' theme were determined as 'benefit to pre-service teacher', 'pre-service teacher constraint' and 'support for pre-service teacher'. The codes in the sub-theme of 'benefit to teacher candidates' were determined as 'professional competence', 'ability to cope with difficulties', 'professional satisfaction' and 'distance education experience', respectively. While the lack of face-to-face experience was referred to in the sub-theme 'Teacher candidate constraint', 'practice teacher support' came to the fore in the sub-theme of 'Support to the pre-service teacher'.

When the sub-themes of the theme of 'K-12 students' were examined, the sub-themes of 'learner benefit', 'learner constraint' and 'negative emotion' emerged, respectively. In the sub-theme of 'learner benefit', the codes of 'attention-enhancing activities', 'learner success' and 'learner dedication' were stated. In the sub-dimension of "learner constraint", it was observed that the codes of "inequality of opportunity" and "inability to pay attention" were frequently referred to. In the sub-theme of 'negative emotion', the emotional states of the students were also referred.

The sub-themes of the 'distance education process' theme are as follows, in order of intensity: 'process planning', 'process education' and 'adaptation'. The codes of 'systematic planning', 'correct management of content', 'strengthening participation' and 'participation obligation' drew attention in the sub-theme of 'process planning'. In the sub-theme of 'process training', the codes of 'providing vocational training before the process' and 'providing vocational training during the process' came to the fore. In the sub-theme of 'adaptation', it was stated that current Information Technologies and Software course teachers and teacher candidates adapt to the process as required by their professional competencies.

Conclusions and Recommendation: As a result, in-service trainings should be organised for all teachers to have knowledge about distance education, and teacher candidates should be supported with application courses as well as the theoretical knowledge in the Open and Distance Education courses they take in their undergraduate education.

KATKI ORANI BEYANI VE ÇIKAR ÇATIŞMASI BİLDİRİMİ

Sorumlu Yazar <i>Responsible/Corresponding Author</i>	Tülay DARGUT GÜLER			
Makalenin Başlığı <i>Title of Manuscript</i>	Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlik Uygulaması: Bir Durum Çalışması			
Tarih <i>Date</i>	30.06.2024			
Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme vb.) <i>Manuscript Type (Research Article, Review etc.)</i>	Araştırma Makalesi			
Yazarların Listesi / List of Authors				
<i>Sıra No</i>	Adı-Soyadı <i>Name - Surname</i>	Katkı Oranı <i>Author Contributions</i>	Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Destek ve Teşekkür (Varsa) <i>Support and Acknowledgment</i>
1	Tülay DARGUT GÜLER	%50	-	Araştırmaya katılan çalışanlara teşekkür ediyorum.
2	Fulya TORUN	%50	-	Araştırmaya katılan çalışanlara teşekkür ediyorum.